

ЮРИДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК СКЛАДНА ОРГАНІЗАЦІЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ

Найбільш значним компонентом мови права та основним елементом тексту правового акта є юридична термінологія як історично сформована сукупність термінів. Вона виражає систему правових понять і призначена забезпечувати специфічні потреби спілкування у сфері правотворчості, правозастосування, правореалізації та юридичної науки.

Основний фонд юридичної термінології міститься в найважливіших законодавчих актах. Саме вони визначають термінологічні еталони, на них орієнтуються правотворчі органи при виданні підзаконних актів. Джерелом основоположних юридичних термінів є Конституція України [1, с. 100].

Юридичні терміни є первинним матеріалом для написання норм права. Держава, використовуючи юридичні терміни, говорить мовою права та виражає свою волю. Точність вираження волі законодавця та результативність закону багато в чому залежать від точності використання термінів у нормативно-правовому акті. Юридична термінологія є історично сформованою сукупністю термінів, яка виражає систему правових понять і призначена забезпечувати специфічні потреби спілкування у сфері законодавства, юридичної науки і практики. Вона є важливим і необхідним інструментом професійного мислення, професійного засвоєння предметної дійсності, спілкування у сфері права. Юридичні терміни виконують дві основні функції: а) номінативну – іменують правове поняття; б) змістову – виражають зміст правового поняття.

Юридична термінологія базується на додержанні правотворцем або правозастосувачем сукупності вимог, яких необхідно дотримуватися: один і той самий термін у будь-якому правовому акті мусить вживатися однозначно; терміни повинні бути загальновизнаними; у кожному новому правовому акті терміни повинні зберігати свій основний зміст; не повинні бути тавтологічними; терміни повинні бути простими і зрозумілими; не можна застосовувати неточні терміни; недоцільно використовувати застарілі терміни; терміни повинні бути стабільними; не можна відмовлятися від старих і вдалий термінів й вводити до вжитку замість них нові; єдність використання юридичної термінології; терміни мають бути стислими та зрозумілими; повинні підпорядковуватися нормам і правилам сучасної української літературної мови; неприпустимо перенасичувати правовий акт

багатозначними термінами; якщо значення терміна викликає сумніви, слід звертатися до словників (енциклопедичних, тлумачних) [2, с. 190-192]; терміни повинні мати офіційний характер; не бажано використовувати терміни у переносному значенні.

Таким чином, важливість юридичної термінології не викликає сумнівів; ідеальний термін повинен володіти системністю, однозначністю, експресивно-стилістичною нейтральністю; терміни дозволяють однозначно тлумачити та універсально трактувати зміст правового тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Красницька, А. В. Вимоги до вживання юридичних термінів у нормативно-правових актах. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи [Текст] / А. В. Красницька., Л. І. Чулінда // Матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф.: у 2 ч. / редкол. : В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2018. – Ч. 1. – С. 100-104.

2. Красницька, А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування [Текст]: пос. / А. В. Красницька .– 2-е вид., доп. і переробл. – К.: Парламент. вид-во, 2006. – 538 с.